

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **1/ D. T.**, bývajúcej v R., zastúpenej JUDr. M. S., advokátom so sídlom v K., **2/ R. s.r.o.**, so sídlom v R., IČO: X., proti žalovanému **S. s.r.o.**, so sídlom v R., IČO: X., zastúpenému JUDr. E. S., advokátkou so sídlom v R., **o uvedenie do pôvodného stavu a zaplatenie 1 187 725 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 12 C 169/2011, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 13. februára 2013 sp. zn. 4 Co 18/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcom 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa 1/ a pôvodný žalobca 2/ T. s.r.o., so sídlom v R., IČO: X. sa žalobou zo 14. novembra 2011 ako samostatní vlastníci susediacich nehnuteľností domáhali, aby žalovaný, spôsobom bližšie uvedeným v žalobe, uviedol nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov 1/ a 2/ do pôvodného stavu, pretože na nehnuteľnostiach v ich vlastníctve vykonal žalovaný podľa ich tvrdení protiprávne výkopové práce. Žalobca 2/ sa zároveň od žalovaného domáhal zaplatenia 1 187 725,8 € z titulu náhrady škody, resp. ušlého zisku, pričom časť tohto nároku žalobkyňa 1/ zmluvne postúpila na žalobcu 2/. Zaplatenia náhrady škody, resp. ušlého zisku sa žalobca 2/ domáhal na tom skutkovom základe, že vykonaním výkopových prác žalovaným bol zmarený plánovaný predaj nehnuteľností budúcemu kupujúcemu, ktorý od uzavretých zmlúv o budúcej zmluve týkajúcich sa predaja nehnuteľností odstúpil.

Pôvodný **žalobca 2/** návrhom z 15. februára 2012 (č.l. 210-211 spisu) požiadal, aby súd pripustil ZMENU účastníkov konania v zmysle § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. tak, že na miesto

žalobcu 2/, t.j. T. s.r.o., so sídlom v R., IČO: X. vstúpi do konania v rozsahu zaplataenia pohľadávky vo výške 1 187 725 € s príslušenstvom, spoločnosť R. s.r.o., so sídlom v R., IČO: X. Návrh na zmenu účastníkov odôvodnil tým, že dňa 14. februára 2012 uzavrel so spoločnosťou R., s.r.o. zmluvu o postúpení pohľadávky v zmysle § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktorou previedol na uvedenú spoločnosť, t.j. postupníka, pohľadávku vo výške 1 187 725,8,8 € s príslušenstvom, ktorá je predmetom tohto sporu.

Okresný súd Rožňava na základe uvedeného návrhu žalobcu 2/ uznesením z 8. novembra 2012 č.k. 12 C 169/2011-235 pripustil **zámenu účastníka** konania na strane žalobcov tak, že z konania vystúpi (pôvodný) žalobca 2/ T. s.r.o., so sídlom v R., IČO: X. a na jeho miesto vstúpi R. s.r.o., so sídlom v R., IČO: X. Rozhodol tak vychádzajúc z návrhu žalobcu 2/ (č.l. 210) a zo súhlasu spoločnosti R. s.r.o. so zmenou účastníka konania (č.l. 224) a jej vstupom do konania. Mal za to, že boli splnené podmienky pre zámenu účastníka podľa § 92 ods. 4 O.s.p. na strane žalobcu 2/, nakoľko zmluvou o postúpení pohľadávky nastala po začatí konania skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod práva.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa o pripustení zámene účastníkov podali odvolanie žalobca 2/, žalovaný a spoločnosť R. s.r.o.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 13. februára 2013 sp. zn. 4 Co 18/2013 rozhodol tak, že odvolania žalobcu 2/ a žalovaného odmietol ako podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený. V odôvodnení všeobecne uviedol, kto môže podať a za akých okolností odvolanie proti uzneseniu o pristúpení ďalšieho účastníka podľa § 92 ods. 1 O.s.p., proti uzneseniu o zmene účastníka podľa § 92 ods. 3 O.s.p. a proti uzneseniu o zámene účastníka podľa § 92 ods. 4 O.s.p. Skonštatoval, že k postúpeniu pohľadávky došlo po začatí konania a návrh na zmenu účastníka na strane žalobcu podal žalobca 2/, pričom spoločnosť R. s.r.o. so vstupom do konania vyjadrila súhlas. Preskúvanie zmlúv a námietok o personálnom prepojení bude predmetom konania vo veci samej.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný a žiadal napadnuté rozhodnutie a rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože podľa jeho interpretácie zákonného ustanovenia § 92 ods. 4 O.s.p. je žalovaný

tiež oprávnený napadnúť rozhodnutie o zámene účastníkov odvolaním a keďže jeho odvolanie bolo nesprávne odmietnuté, odňal mu odvolací súd svojím postupom možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. V ostatnej časti dovolania namietal, že napadnuté rozhodnutie je postihnuté aj inou vadou konania podľa § 241 ods. 2 O.s.p., pretože je pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015, lebo dovolanie bolo podané pred týmto dňom)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu, alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdному dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. a/, b/ prvá veta O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo uznesenie súdu prvého stupňa potvrdené, je dovolanie prípustné vtedy, ak v ňom odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (písm. a/), alebo ak ním bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (písm. b/) alebo uznesenie súdu prvého stupňa o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (písm. c/). Žalovaným je v danom prípade napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania, teda rozhodnutie, ktoré nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Jeho dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na námietku dovolateľa, ako aj s prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu

uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta lebo nie), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., či len na skúmanie existencie vady dovolateľom priamo namietanej (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným).

Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania bolo v dovolacom konaní osobitne skúmané, či postupom súdu nedošlo k odňatiu možnosti účastníka konania pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). V prejednávanej veci žalovaný odôvodnil prípustnosť dovolania vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že odvolací súd odmietol jeho odvolanie ako podané neoprávnenou osobou, hoci neboli splnené podmienky pre takýto postup. Podľa dovolacieho súdu žalovaný vytýka uvedenú vadu konania odvolaciemu súdu nedôvodne.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup, odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia, treba považovať aj odmietnutie odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. v prípade, že podmienky preň neboli splnené, nakoľko odvolanie bolo podané osobou na podanie odvolania oprávnenou.

V prejednávanej veci dovolací súd pri skúmaní, či k takej vade nedošlo, vychádzal jednak z § 202 ods. 3 O.s.p. upravujúceho prípady neprípustnosti odvolania proti uzneseniam súdu prvého stupňa, z § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p., podľa ktorého odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený, jednak z § 92 ods. 2, 3 O.s.p., v zmysle ktorého, ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne

predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli (ods. 2); súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje (ods. 3).

Prípustnosť odvolania má vo všeobecnosti nielen stránku objektívnu, ale aj stránku subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho odvolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku – či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je odvolanie prípustné (objektívna prípustnosť odvolania je vymedzená ustanovením § 202 O.s.p. určujúcim podmienky, v prípade splnenia ktorých je odvolanie prípustné). Na rozdiel od toho sa subjektívna stránka prípustnosti odvolania viaže na osobu konkrétneho odvolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva odvolanie – či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať odvolanie (hoci aj proti rozhodnutiu objektívne napadnuteľnému týmto opravným prostriedkom); takým dôvodom je skutočnosť, že rozhodnutím súdu prvého stupňa bol odvolateľ po procesnej stránke negatívne dotknutý a bola mu spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery. Záver o tom, že podané odvolanie je prípustné, predpokladá zaujatie záveru o jeho prípustnosti tak po stránke objektívnej, ako aj po stránke subjektívnej. Posúdenie subjektívnej prípustnosti odvolania ale vo všeobecnosti predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti odvolania.

Z vyššie uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že proti uzneseniu o zámene účastníka podľa § 92 ods. 2, 3 O.s.p. je odvolanie prípustné, keďže Občiansky súdny poriadok prípustnosť odvolania nevyklučuje ani v ustanovení § 202 ods. 3 O.s.p., ani v inom ustanovení. V danom prípade preto rozhodujúcim zostalo posúdenie otázky, či odvolanie žalovaného proti uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorým pripustil zámenu účastníka na strane žalobcu, bolo tiež subjektívne prípustné.

Účelom zámene niektorého z doterajších účastníkov konania za iného účastníka podľa § 92 ods. 2 O.s.p. je, aby doterajší účastník bol nahradený tým, na ktorého boli práva a povinnosti, o ktorých sa koná, prevedené alebo na koho prešli. V prípade, že sa zámena týka

postavenia žalobcu, pre vyhovie návrhu na zámenu účastníka sa vyžaduje len súhlas toho, kto má vstúpiť na jeho miesto; súhlas žalovaného k navrhovanej zámene sa nevyžaduje.

Dovolací súd vychádzajúc zo znenia § 92 ods. 3 O.s.p. je toho názoru, že súhlas žalovaného alebo stanovisko žalovaného k návrhu na zámenu účastníka na strane žalobcu (§ 92 ods. 2 O.s.p.) nemá právny význam. Tým, že súd prvého stupňa návrhu na zámenu účastníka na strane žalobcu vyhovie, jeho uznesením o pripustení zámeny účastníka na strane žalobcu nie je žalovanému spôsobená žiadna ujma na jeho procesných právach. Keďže, ako už bolo uvedené vyššie, právo podať odvolanie prináleží len tomu účastníkovi, ktorému bola rozhodnutím spôsobená ujma, pričom v danom prípade žalovanému uznesením súdu prvého stupňa o pripustení zámeny účastníka na strane žalobcu žiadna ujma na jeho procesných právach spôsobená nebola, nie je osobou subjektívne oprávnenou na podanie odvolania. Proti uzneseniu, ktorým bola pripustená zámena účastníka na strane žalobcu, môže podať odvolanie ten účastník, ktorý so svojím vstupom na miesto žalobcu nesúhlasil, hoci jeho súhlas bol nevyhnutný, resp. ten účastník, ktorý so svojím vystúpením z konania nesúhlasil.

Ak teda dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný nie je osobou (subjektívne) oprávnenou na podanie odvolania proti uzneseniu súdu prvého stupňa o pripustení zámeny účastníka na strane žalobcu a odvolanie žalovaného podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odmietol, rozhodol správne a týmto postupom žalovanému neodňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Žalovaný v dovolaní ďalej namieta, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je postihnuté aj inou vadou konania ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Iná vada konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, je síce relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), úspešne ho ale možno uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní. Takáto vada sama o sebe (i keby k nej skutočne došlo) prípustnosť dovolania nezakladá. Vzhľadom na uvedené sa dovolací súd nezaoberal otázkou, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vzišlo z konania postihnutom touto tzv. inou vadou konania, pretože týmito otázkami sa môže zaoberať iba vtedy, ak dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému zákon (O.s.p.) pripúšťa podať

dovolanie; o taký prípad sa v danej veci však nejedná, pretože odvolací súd dovolanie žalovaného odmietol ako podané neoprávnenou osobou.

K tej časti dovolania, v ktorej žalovaný naznačuje, že rozhodnutia súdov sú nedostatočne odôvodnené, dovolací súd uvádza, že judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá, ako už bolo uvedené, prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď najmä aktuálne rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety. Za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., § 237 písm. f/ O.s.p. a že v dovolacom konaní nevyšla najavo žiadna z väd konania vymenovaných v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie procesne neprípustné. So zreteľom na to dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

V dovolacom konaní vzniklo žalobcom právo na náhradu trov dovolacieho konania proti dovolateľovi, ktorý úspech v dovolacom konaní nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im však náhradu trov konania nepriznal, pretože si príslušným návrhom neuplatňovali právo na náhradu trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. februára 2016

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková